

RAPPORT OM PROJEKT **PAAMIUT ASASARA** 2011

PETER BERLINER:

LOKALE VÆRDIER OG SOCIAL STYRKE

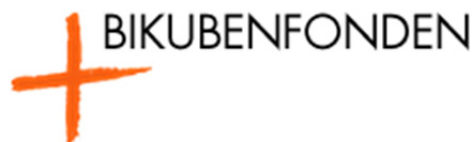

AARHUS
UNIVERSITET
INSTITUT FOR UDDANNELSE OG PÆDAGOGIK (DPU)

Peter Berliner

Lokale værdier og social styrke

Rapport om projekt Paamiut Asasara 2011

Institut for Uddannelse og Pædagogik, Aarhus Universitet, 2011

Titel: *Lokale værdier og social styrke. Rapport om projekt Paamiut Asasara 2011*

Forfatter: Peter Berliner

Udgivet af Institut for Uddannelse og Pædagogik, Aarhus Universitet

© 2011 Forfatteren

1. udgave

Kopiering tilladt med tydelig kildeangivelse

Omslag og grafisk tilrettelæggelse: Knud Holt Nielsen

ISBN: 978-87-7684-997-9; 978-87-7507-341-2 (elektronisk udgave)

DOI: 10.7146/aul.65.64

Denne rapport er udarbejdet på baggrund af en lang række interviews, der er blevet planlagt og foretaget sammen med Augustine Rosing, Søren Lyberth og Najaaraq Røddik. Tak for godt samarbejde om dette. Tak til Aaja Chemnitz Larsen og Heidi Jeremiassen for kommentarer og inputs til rapporten. Og stor tak til Styregruppens øvrige medlemmer samt til alle i Paamiut. Samt tak til Jimmie Gade Nielsen for godt samarbejde med Bikubenfonden.

Indhold

Oversigt: Resultater og anbefalinger	5
Baggrund.....	5
Aktiviteter i 2011	5
Resultater	6
Resultater i 2011.....	11
Det anbefales, at:.....	11
Baggrund og dokumentation	13
Projekt Paamiut Asasara.....	13
Evalueringens mål og metode	15
Aktiviteter	16
Resultater	17
Borgernes/deltagernes oplevelse af projektets indflydelse på Paamiut.....	18
Social støtte	20
Fald i kriminaliteten i Paamiut.....	31
Synlighed: udbredelse og inspiration.	33
Konklusion	34
Afsluttende kommentar	35
Resultater i 2011.....	37
Det anbefales, at:.....	38
Referencer.....	40

Overzicht: Resultater og anbefalinger

Baggrund

Projekt Paamiut Asasara's overordnede mål er at styrke social trivsel gennem fokus på menneskelige ressourcer, livsglæde og fælles kreativitet. Projektet udsprang af et udbredt ønske om at revitalisere sociale og kulturelle værdier og ressourcer ud fra fælles visioner om det gode liv i Paamiut. Målene for projektet er: (1) Landets bedste folkeskole, (2) et dynamisk og flerstrengt erhvervsliv, (3) udvikling, fastholdelse og tiltrækning af ressourcestærke familier, (4) optimale rammer omkring unge og studerendes liv, og (5) nedbringelse af hærværk, omsorgssvigt, tyverier, misbrug, vold, selvmord og mobning.

Bikubenfonden har støttet projektet med 1.650.000 kr. hvert af årene 2008, 2009, 2010 og 2011. Der bliver truffet beslutning om en evt. fortsat støtte til projektet fra fonden hvert år i perioden til og med 2012. En fortsat støtte gives under forudsætning af en fortsat fremdrift i projektet samt fortsat økonomisk støtte til projektet fra såvel Grønlands Selvstyre som Kommuneqarfiik Sermersooq. Den samlede økonomiske ramme inklusive bidrag fra andre fonde og Københavns Universitet har ligget på omkring 5 millioner kroner årligt i 2008, 2009, 2010 og 2011.

Projektet har en styregruppe, der træffer alle beslutninger vedrørende anvendelse af midler. Styregruppen fremlægger projektets resultater på et årligt stormøde for borgere i Paamiut.

Aktiviteter i 2011

Paamiut Asasara har støttet en række konkrete aktiviteter indenfor velfærd, sport, kultur, erhverv og forskning. Der er et stort fremmøde til Paamiuts Asasara's aktiviteter, både som aktive deltagere i sport, kulturelle aktiviteter, fællesaftner og oprydningsdage og som aktivt publikum ved sport, teater og koncerter.

Der er i 2011 gennemført aktiviteter indenfor kultur, sport og sociale tiltag. Disse aktiviteter omfatter: Stormøde, 21. december arrangement (vil komme), Ren by, Familiekurser og rådgivning af familier, par og enkeltpersoner, Aasivik

(sommerstævne), Arbejdsgruppen, koordinatorene, Gør Maj Sund, Uge 18, Café møder, modernisering af forsamlingshuset, Folkeparken, 12 projekter igangsat under puljen af 5000 kroners projekter, Ungerådet, Erhvervs-konkurrencen, Kærlig hilsen Paamiut, Hjemmeside, og Laptop til skole elever.

Der er stort fremmøde til projektets arrangementer. Ved stormødets aktiviteter mødte således følgende antal frem: "HINNARIK" på besøg i Paamiut: alle børn i Paamiut fik hilst på ham og til diskotek-aftenen var der ca. 400 børn – og mange forældre – mødt frem. Koncert med TV 2: 350 gæster plus 35 unge som hjælpere ved arrangementet.

Til stormøde-dagens aktiviteter mødte omkring 350 op – heraf mange børnefamilier og mange unge. Der var omkring 100 børn, der spillede fodbold på den nye bane samt 10 oldboys, der deltog i dette. Ligeledes omkring 100 børn deltog i det stjerneløb, der blev gennemført og cirka 60 børn deltog i de øvrige aktiviteter.

Den nye mini-fodboldbane, der er anlagt midt i byen, bruges hver dag af mange børn og i sene eftermiddage af mange unge. Ligeledes bruges de 2 opsatte "spiderweb" klatrerstativer af mange børn.

I sommerstævnet deltog omkring 40 personer hele tiden og ved den afsluttende koncert deltog over 200 personer.

Resultater

Paamiut Asasara er en mobilisering af og i lokalsamfundet. Det betyder, at borgere, institutionerne samt erhvervslivet arbejder sammen om at styrke den fælles udvikling med henblik på at fremme projektets mål. Politi, sundhedsvæsenet og velfærdsafdelingen har gjort en stor indsats for at indgå aktivt i processen og har opnået gode resultater, idet der er mindre kriminalitet i byen og færre familier med store sociale problemer. Der er sket en markant forøgelse af antallet af unge, der ønsker at fortsætte i eller komme tilbage til uddannelsessystemet og derfor studerer på Piareersarfik, der er en forberedelsesskole til videre uddannelsesforløb. Der er blandt borgerne generelt en oplevelse af at byen er blevet et fredeligere sted at bo samt at der er et øget kulturelt og sportsligt aktivitetsniveau og en øget optimisme. Der er fortsat en stor afvandring fra byen pga. manglende jobmuligheder og manglende uddannelsesmuligheder i byen. Selv med et klart fokus på erhvervsudviklingen i 2011 har Paamiut Asasara ikke kunnet vende denne udvikling, idet den ligger udenfor projektets kontrol og

befinder sig på Storkommunens og Selvstyrets niveauer såvel politisk som administrativt. Der er nu blevet ansat en turistchef i Paamiut, hvilket vil kunne medføre øgede indtægter fra turisme.

Familiehuset Tilioq har fungeret i snart 3,5 år og har konsolideret sig som et kraftfuldt center for støttende samtaler for personer, par og familier, der ønsker det.

I 2010 var der et særligt fokus på de unge. Dette ses i høj grad blandt de unge i dag, idet de unge i dag i interviews giver klart udtryk for at de ser sig selv som væsentlige medspillere i udviklingen af byen. Dette adskiller sig fra udtalelser i april 2009, hvor over 60 teenagere blev interviewede, idet en stor del dengang gav udtryk for at de følte, at de ikke blev lyttet til og at det var svært at gennemføre fælles projekter.

Paamiut Asasara er lokalt ejet og udført, det bygger på værdier, er i stadig udvikling og er proaktivt overfor sociale udfordringer ved at skabe livsglæde og trivsel gennem aktiviteter med en høj grad af borger-involvering. Projektet opleves ikke som kommende udefra eller som en form for intervention, der vil lave om på folk, familier og enkeltpersoner. I stedet vil det bygge på de gode intentioner, værdier og ressourcer, der findes i byen. Dette betyder, at projektet formes af deltagerne.

Det er vigtigt at Bikubenfonden vedvarende har støttet netop denne eksperimenterende og kreative projektform, da det har muliggjort, at projektet har kunnet være åbent overfor det nye, som er udsprunget af de mange deltageres bidrag, herunder også Styregruppens initiativer og gennemførelse af projekter.

Projektet er nu i 2011 inde i en konsolideringsproces, idet de gennemførte aktiviteter i år alle er blevet formulerede og varetaget af lokale kræfter. Efter nogle år med mange gode aktiviteter varetaget af eksterne ressourcepersoner indenfor kunst, teater, mødrekurser, foto, m.v. er alle aktiviteterne nu gennemført under ledelse af lokale ressourcepersoner – både indenfor sport, kultur og sociale aktiviteter. Der er stor tilfredshed med de aktiviteter og de ressourcepersoner, der kom til Paamiut fra andre steder, men i den nuværende fase af projektet ses det som vigtigt og ønskeligt at så mange aktiviteter som muligt skabes og gennemføres med lokale kræfter – for at videreudvikle og fastholde kapaciteten til at gøre dette og på den måde konsolidere projektet lokalt. Projektet er således nu i en fase, hvor der ses en meget tydelig lokal forankring af det – ved en massiv deltagelse af børnefamilier i projektets aktiviteter og ved at lokale forretningsmænd er gået ind i at medfinansiere en Paamiut Asasara koncert

med det danske rock-band TV-2 i forbindelse med projektets årsmøde i oktober 2011. Entreprenørfirmaet Betoncentralen betalte 60.000 kr. til dette – hvilket er prisværdigt i sig selv og samtidigt viser at projektet nu bliver støttet af lokale erhvervsdrivende.

Projektet er således forankret i lokalsamfundet på en meget tydelig måde. I interviews med borgere fandt vi, at der er en stor interesse for projektet og for at bidrage til det. Dette gælder både borgere, der har været igennem de særlige sociale aktiviteter og borgere, der har deltaget i de mange kulturelle og sportslige aktiviteter (herunder også forældre og familie til børn og unge, der deltager i sportsaktiviteterne). At projektet er udsprunget af lokalsamfundets egne formuleringer af lokale værdier - og er tydeligt forankret i lokalsamfundet på basis af de formuerede værdier - gør det til et bemærkelsesværdigt projekt – både i en grønlandsk sammenhæng og internationalt.

Efter fire års projektperiode er der nu en forventning i befolkningen i Paamiut om at der er et højt niveau mht. kulturelle, sportslige og sociale aktiviteter. Man er også blevet vant til at kunne henvende sig i familiehuset Tilioq med henblik på at finde løsninger på psyko-sociale problemer - i familien eller individuelt. Samarbejdet med det lokale velfærds kontor er organiseret i administrative procedurer, der betyder, at folk kan henvende sig direkte i Tilioq. Der er henvendelser fra en bred vifte af borgere – også borgere, der ikke er kendte i det sociale system i øvrigt. Lederen af familiecentret har udarbejdet en liste over de problemstillinger, som folk henvender sig med – såvel relaterede til familieliv som til personlige symptomer og lidelse. Denne liste vil blive brugt til at udarbejde en beskrivelse af problemer og metoder i familiehuset, hvilket knytter an til projekt Paamiut Asasaras overordnede princip om at udvikle det, der virker lokalt - ud fra de lokale værdier og den faktiske livssituation.

Familierne, der har været igennem familiekurserne – hvoraf der er gennemført ét i år og vil blive gennemført ét til i november – udtrykker i interviews stor tilfredshed med kurserne og beskriver, hvorledes det at deltage har medført en stor forbedring af kommunikationen i familierne og har medført større tryghed hos børnene.

Interviews med ledende fagkonsulent i Kommuneqarfik Sermersooqs afdelingskontor i Paamiut – i marts 2011 og i oktober 2011 – viser, at de sociale problemer i byen er mindre nu end de var ved projektets start. Der er færre familier, der oplever vedvarende sociale problemer. Ved projektets start vurderede daværende socialchef at over 50 % af byens familier havde hjælpkrævende soci-

ale problemer. Den nuværende chef vurderer, at dette tal er faldet meget væsentligt – og at det derfor er muligt nu at samle ressourcerne om de familier, der har særligt behov for støtte.

Som nævnt ovenfor er kriminaliteten – målt ved antal anmeldelser - samlet set faldet med 45 % siden projektets start. Dette er et resultat, der peger på, at projektet nu er på vej til at nå sit mål om at reducere kriminaliteten med 50 % over projektets fem år. Kriminaliteten i Grønland samlet faldt fra 2007 – 2008, men steg igen i 2009. I Paamiut holdt faldet sig og er fortsat igennem hele projektperioden. Faldet i antal husspektakler er på 47 % - hvilket kan ses som en indikator for øget trivsel i familierne. Endvidere kan det ses som en indikator for øget sikkerhed for kvinder i hjemmet og dermed for øget ligestilling mellem kønnene. I de kvalitative interviews med borgere spurgte vi om det er deres indtryk, at der er sket en ændring i folks adfærd mht. at anmelde forhold, der anses for kriminelle. Svaret var entydigt at folk nu anmelder mere end de gjorde tidligere, idet man har en følelse af, at anmeldelserne tages alvorligt og at der ydes hjælp i akutte situationer samt at sagerne forfølges og i mange tilfælde fører til sigtelse og domsfældelse.

I forbindelse med dette års evaluering blev der gennemført en stikprøve spørgeskemaundersøgelse vedrørende socialt netværk, da det på det første stormøde efter projektets start (2008) blev formuleret som særligt vigtigt at styrke den sociale støtte blandt borgerne indbyrdes. På stormødet dengang blev dette formuleret som et behov for samhørighed og gensidig støtte, især i situationer, hvor man har det svært. Dette var i øvrigt helt i overensstemmelse med den SLICA-undersøgelse, der før projektets start var blevet gennemført i Paamiut som en del af den større SLICA undersøgelse, der omfattede flere arktiske lande. Også den pegede på, at man kunne føle sig alene, når man havde problemer. I de interviews, der er gennemført med borgere, professionelle og styregruppemedlemmer nu i 2011 er et hyppigt tilbagevendende tema, at der er brug for at fortsætte den udvikling, der har været og stadig er mht. at kunne tale åbent om problemer på en måde, der fremmer gensidig støtte og øget trivsel. Det fremhæves at mange borgere – herunder også børn og unge – har brug for at der tales om deres ressourcer, således at større selvtillid kan fremmes. Selvværdet ses som noget, der kan fremmes ved at man begynder at rose hinanden i stedet for at nedgøre hinanden. Efter at projekt Paamiut Asasara har været i næsten fire år er dette nu – som er resultat af projektet - blevet meget klart formuleret som en fælles vision i byen. Spørgeskemaundersøgelsen omfat-

tede 34 tilfældigt udvalgte borgere. Besvarelsene viser, at det der nu i Paamiut er en oplevelse af god samhørighed, dvs. af gensidig social støtte. Dette er især i familierne, hvor man scorer endda særdeles højt – også mht. det, der var udfordringen ved projektets start, nemlig at have nogle at tale med, når man oplevede at have problemer.

Igennem interviews med borgerne blev det fortalt, at der er store forventninger til projektet stadig og at der er stor tilfredshed med det. Mange borgere vil gerne være med til at forme dets retning og til at foreslå aktiviteter. Dette viser sig blandt andet ved opbakningen til aktiviteterne samt ved at 12 lokale personer har søgt om midler til projekter, de har sat i gang i år. Som igennem hele forløbet diskuteres styreformen af projektet, men det generelle indtryk er, at den har vist sig produktiv. Der udføres et meget stort arbejde af styregruppen, som i 2011 er blevet udvidet med lederen af Tilioq samt skoleinspektøren, hvilket betyder en større direkte kontakt til skolen.

Det er vigtigt i projektet at fortsætte med at styrke denne proces mod åbenhed og selvværd. På denne måde kan der aktivt ydes bidrag til at styrke de værdier, der er grundlaget for Paamiut Asasara, herunder kærligheden til børnene og åbenhed og venlighed overfor hinanden som medborgere og som medmennesker.

Dette kan videreføres igennem aktiviteter, der bidrager til at vedligeholde den kultur, der er i byen omkring at bidrage aktivt til fællesskabet – også uden at skulle have konkrete modydelser i form af løn. Dette frivillighedsprincip, der har præget såvel styregruppens som de mange aktive borgeres indsats skal fastholdes og styrkes også fremover. Det er blevet foreslået at det muligvis kan ske i form af en opbygning af "rollemodeller" blandt de unge og familie-støttepersoner i familierne, dvs. borgere, der i deres egen familie og slægt kan bidrage til at fremme konstruktive problemløsninger, begrænse rusdrikkeri og være behjælpelig i situationer, hvor der opstår behov for omsorg og fredelig konfliktløsning.

Resultater i 2011

1. Aktiviteterne engagerer et stort antal borgere – især er mange børnefamilier nu deltagende sammen som familie i aktiviteterne.
2. Projektet er klart lokalt forankret idet aktiviteterne i 2011 alle er iværksat og gennemført ved og af lokale ressourcpersoner.
3. Skoleinspektøren er indtrådt i styregruppen for Paamiut Asasara, hvilket betyder et tæt samarbejde med skolen omkring at opnå målet om den bedste skole og om at skabe gensidigt støttende og anerkennende samspil mellem børnene (og dermed modvirke og afskaffe mobning).
4. Kriminaliteten har vist et stort og fortsat fald i projektets forløb og borgerne fortæller, at byen er blevet mærkbart mere fredelig.
5. Borgerne fortæller ligeledes at de er glade for at der nu er flere kulturelle og sportslige aktiviteter end før projektet startede.
6. Der er mange unge, der er i gang med uddannelse på Piareersarfik.
7. Der er kommet øget fokus på betydningen af at støtte hinanden konstruktivt i stedet for at kritisere hinanden og dette har vist sig at øge den sociale støtte væsentligt. Der er en øget mulighed for at tale med andre omkring personlige og/eller familiemæssige problemer og udfordringer – målt ud fra den gennemførte stikprøve spørgeskemaundersøgelse.
8. Forældrekurserne i Tilioq er startet igen med støtte fra Paamiut Asasara – og deltagerne beretter om, hvorledes deltagelse højner trivlsen i familien, herunder ikke mindst for børnene.
9. Projektet har en høj grad af synlighed i Grønland og internationalt.
10. Lokale forretningsmænd har bidraget til finansiering af Paamiut Asasara aktiviteter.

Det anbefales, at:

1. Fortsætte og styrke den brede involvering af borgerne i Paamiut i projektets udførelse.
2. At opbygge en gruppe af frivillige støttepersoner i familierne og blandt unge.

3. Forsat at udbygge det samarbejde med skolen, der er en vigtig del af Paamiut Asasara's mål.
4. Fortsætte og styrke det gode samarbejde mellem borgere og politi i Paamiut med henblik på fortsat at nedbringe kriminaliteten.
5. Fortsætte med at støtte kulturelle og sportslige arrangementer.
6. Fortsætte indsatsen for at styrke de unges aktive deltagelse i Paamiut Asasara og i byens udvikling.
7. Støtte borgermøder, projekter og aktiviteter, der er arrangeret af borgerne selv, og som berører de emner, borgerne finder vigtige.
8. Familiehuset Tilioq bør fortsat støttes i dets indsats både i form af familiekurser og mødregrupper og i form af mulighederne for rådgivende samtaler, der finder sted.
9. Projektets store grad af synlighed bør videreføres.
10. Samarbejdet med lokale forretningsmænd omkring medfinansiering af projektets aktiviteter bør videreføres og udbygges.

Baggrund og dokumentation

Projekt Paamiut Asasara

Byen Paamiut har gennem flere årtier kæmpet med alkoholmisbrug, en høj voldsrate, en høj selvmordsrate og en række tilfælde af omsorgssvigt af børn, både gennem forsømmelse, seksuelle overgreb samt anden vold mod børnene. Det betyder, at et stort antal af familier og børn er udsat for vold og for tab i form af uventede dødsfald, samt lever med misbrug og med uløste konflikter og sorg.

Paamiut Asasara er som projekt opstået på baggrund af Paamiuts historie som en by med meget vold, mange selvmord, udbredt alkoholmisbrug og omfattende omsorgssvigt af børn samtidig med at byens daværende borgmester støttet af en stor gruppe borgere tilførte byen nye fiskeribaserede erhverv, fik brudt isolationen gennem etablering af en lufthavn for fastvingede fly samt fik iværksat en række gode tiltag for børn, unge og ledige. Byen var derfor meget parat til at sætte Paamiut Asasara i gang i starten af 2008.

Projektet blev formuleret på denne baggrund af allerede igangsat mobilisering af byens borgere overfor de nævnte udfordringer. På en række borgermøder blev principperne for projektet formuleret og der blev foretaget en interviewrække med omkring 120 af byens borgere. Der blev ikke før projektets start etableret nogen base-line, men en række borgeres synspunkter blev beskrevet.

På den baggrund har man i byen vedtaget og igangsat et 5-årigt community mobiliserings projekt - *Paamiut Asasara*. Via en række konkrete målsætninger og aktiviteter baseret på interviews, borgermøder og lokalt formulerede værdier, er det Paamiut Asasaras overordnede formål at fremme livskvaliteten for byens borgere, med særligt fokus på børnefamilier og børn.

Paamiut Asasaras overordnede målsætning er mobilisering og styrkelse af konstruktive og produktive samspil i lokalsamfundet - mellem erhvervsliv, institutioner og borgere - med henblik på at skabe øget trivsel og tilfredshed samt økonomisk og kulturel styrke.

Projektet er opbygget ud fra fælles formuleringer af værdier og mål foretaget gennem en række interview med borgere i Paamiut i 2006 samt en række møder mellem borgmester, kommunalbestyrelse, borgerne samt repræsentanter for skole, politi, sundhedsvæsen og socialforvaltning. Interview og møder pe-

gede på et behov for at sammentænke erhvervsudvikling, boligsituation, uddannelsesbehov og støtte til særligt sårbare familier i en fælles plan.

Projekt Paamiut Asasara er et community mobiliserings projekt, som bygger på bredt accepterede retningslinier og principper indenfor styrkelse af livskvalitet i lokalsamfund. Vigtige principper for projekt Paamiut Asasara er følgende:

- Indsatsen søger at identificere og samarbejde med de eksisterende netværk og opbygge nye og derved styrke en følelse af fællesskab, samhørighed og fælles ansvar.
- Indsatsen bygger på værdier og ressourcer i lokalsamfundet og søger at styrke og udvikle disse gennem fælles aktiviteter, der er relevante for og styret af deltagerne.
- Samarbejde, lighed og partnerskab i alle projektets faser. Alle relevante parter deltager på lige fod og deler ansvar for og kontrol over planlægning, gennemførelse og resultater.
- Projektet fremmer en fælles læringsproces i lokalsamfundet og søger at skabe lige gode muligheder for alle på trods af forskellige forudsætninger.
- De kompetencer og mestringsstrategier, der udvikles, lægges åbent frem med det formål at være til rådighed for alle, der ønsker det.

Paamiut Asasaras overordnede målsætning er mobilisering og styrkelse af Paamiut, således at borgerne i fællesskab løser problemer (som de er beskrevet ovenfor) og skaber trivsel for alle borgere, men med et særligt fokus på børnefamilier. Projektet tilstræber at inddrage alle borgere i en mangfoldighed af meningsfulde aktiviteter.

Bikubenfonden har støttet projektet med 1.650.000 kr. hvert af årene 2008, 2009, 2010 og 2011. Der vil blive truffet beslutning om fortsat støtte til projektet fra fonden hvert år i perioden til og med 2012. En fortsat støtte gives under forudsætning af en fortsat fremdrift i projektet samt fortsat økonomisk støtte til projektet fra såvel Grønlands Selvstyre som Kommuneqarfik Sermersooq.

Projektet er opbygget med en styregruppe, der træffer alle beslutninger vedrørende anvendelse af midlerne. Styregruppen fremlægger projektets resultater på et årligt stormøde for borgere i Paamiut. På stormødet er der mulighed for at diskutere projektet og komme med forslag til aktiviteter i det. Derudover

har projektet en stor gruppe af lokale deltagere, der udfører aktiviteterne med en meget høj grad af selvforvaltning, idet beslutningskompetencen i de enkelte aktiviteter i høj grad er uddelegeret til disse.

Projektets overordnede mål er at styrke social trivsel gennem fokus på menneskelige ressourcer, livsglæde og fælles kreativitet. Målene for projektet er: (1) Landets bedste folkeskole, (2) et dynamisk og flerstrengt erhvervsliv, (3) udvikling, fastholdelse og tiltrækning af ressourcestærke familier, (4) optimale rammer omkring de unge og de studerendes liv, og (5) nedbringelse af hærverk, omsorgssvigt, tyverier, misbrug, vold, selvmord og mobning

Evalueringsens mål og metode

Denne evaluering sigter mod at undersøge, i hvilken udstrækning de gennemførte aktiviteter har bidraget til at opfylde Paamiut Asasaras overordnede formål. På den baggrund vil der gives en række anbefalinger til, hvorledes målopfyldelsen kan fortsættes og styrkes. Evalueringsens formål er at vurdere projektets resultater samt give anbefalinger til projektets videre forløb.

Evalueringen har undersøgt graden af relevans og bæredygtighed for de enkelte aktiviteter og tiltag indenfor Paamiut Asasara. Følgende spørgsmål er anvendt som retningsgivende for evalueringen:

- Hvad var projektets indhold og aktiviteter i 2011?
- Hvordan var antallet af deltager i de forskellige projektindsatser og almene aktiviteter?
- Hvilken effekt har projekt Paamiut Asasara haft for borgerne i Paamiut. Både for den almene befolkning og for de sårbare og socialt udsatte grupper?
- Hvilke indsatser har skabt disse effekter? Hvilke dele af projektet har haft den største betydning for borgerne i Paamiut?
- Projektets betydning for Paamiut?
- Projektets forankring i Grønland (den lokale befolkning og kommunens interesse for projektets indhold)?
- Hvilke evt. svagheder og evt. barrierer er der for projektet?

Evalueringen er gennemført med så høj grad af gennemsækelighed og deltagelse som muligt. Undervejs i forløbet er evalueringens foki og resultater blevet diskuteret med deltagerne i Paamiut Asasara for at få et præcist, komplekst og reflekteret resultat.

Evalueringen er blevet udarbejdet på baggrund af oplysninger, der er indsamlet ved besøg i Paamiut i marts og i oktober 2011, ved løbende kontakt via emails til styregruppen i Paamiut Asasara, samt ved fælles udarbejdelse og fremlægning af præsentation af projektet ved konferencen "Qualitative Inquiry" i Chicago i maj 2011 sammen med Heidi Jeremiassen og Søren Lyberth fra Paamiut Asasara's styregruppe, hvilket gav en god samlet tid til sammen at drøfte projektet. Der er foretaget interviews med 5 medlemmer af styregruppen, fire grupper af unge, møde med kvindeforeningen, interviews med 9 familier, interviews med 9 borgere, gentagne interviews og samtaler med lederen af Tilioq, lederen af velfærdskontoret, skolen, politiet og sygehuset (og her også med jordemoderen). Endvidere er der indhentet talmateriale fra Grønlands Statistik, sundhedsvæsnets og politiets via internettet. Der er i år også gennemført en stikprøve undersøgelse (et spørgeskema) vedrørende graden af oplevet social støtte. Endvidere indgår der observationer og informationer fra de mange uformelle samtaler, der er en del af opholdene i Paamiut. Endelig indgår viden fra deltagelse i det årlige stormøde i Paamiut Asasara – hvor man i år havde organiseret dette sådan, at det henvendte sig primært til børnefamilierne igennem en lang række spændende aktiviteter for netop børn og unge i byen.

I det følgende beskrives først de aktiviteter, der har været udført i projektet i 2011 og dernæst borgernes oplevelse af den virkning, som deltagelse i projektet har på deres liv og på livet i Paamiut i det hele taget. Derefter fremlægges tal for kriminaliteten og endelig afsluttes med overvejelser over projektets betydning for Paamiut og dets synlighed i Grønland.

Aktiviteter

Der er i år gennemført en række aktiviteter indenfor kultur, sport og sociale tiltag. Disse aktiviteter omfatter: Stormøde, 21. december arrangement (vil komme), Ren by, Familiekurser og rådgivning af familier, par og enkeltpersoner, Aasivik (sommerstævne), Arbejdsgruppen, koordinatorer, Gør Maj Sund, Uge 18, Café møder, 3 nye vinduer i forsamlingshuset, Folkeparken, 12 projek-

ter i puljer af 5000 kroner, Ungerådet, Erhvervs-konkurrencen, Kærlig hilsen Paamiut, Hjemmesiden, og Laptop til skole elever.

Der er stort fremmøde til projektets arrangementer. Ved stormødets aktiviteter mødte således følgende antal frem: (1) Den grønlandske børne-entertainer "HINNARIK" på besøg i Paamiut. Alle børn i Paamiut fik hilst på ham og til den diskotek-aften, som han deltog i, var der over 400 børn mange med forældre; (2) ved koncert med TV 2 var der 350 gæster plus 35 unge som hjælpere ved arrangementet; (3) ved stormøde-dagens aktiviteter deltog omkring 350, hvoraf de fleste var børnefamilier samt mange unge, (4) der var omkring 100 børn, der deltog i fodbold på den nye bane samt 10 oldboys; (5) der var omkring 100 børn i det stjerne løb, der blev gennemført og (6) 60 børn, der deltog i de øvrige aktiviteter.

Den nye mini-fodboldbane, der er anlagt midt i byen, bruges hver dag af mange børn og i den sene eftermiddag af mange unge. Selv i regn og blæst er der altid børn og unge, der spiller på den – hvilket jeg kunne se fra mine vinduer. Til den anden side kunne jeg se et af de to opsatte "spiderweb" klatrerstativer – og også her så man mange lidt yngre børn i fuld aktivitet det meste af weekenden og til hverdag om eftermiddagen. Nogle gange så jeg store grupper af børn, der legede sammen der.

Familiehuset Tilioq har fungeret i 3,5 år og har konsolideret sig som et center for støttende samtaler for personer, par og familier, der ønsker det.

Samlet kan det konkluderes, at en meget stor del af borgerne i Paamiut har været direkte aktiv som deltager i en fortsat Paamiut Asasara aktivitet (defineret som havende mere end ét fremmøde) og at et stort antal ligeledes har deltaget som tilskuere ved sportsarrangementer og koncerter og som aktive deltagere i fællesaftner og oprydningsdage. Da de samme borgere deltager i forskellige aktiviteter er det svært at sige, hvor stor en del af byens befolkning, der er aktivt deltagende, men det er ud fra de kvalitative interviews klart at alle i Paamiut kender til projektet og dets aktiviteter.

Resultater

Her vil vi først give en generel oversigt med særligt henblik på de unges situation og derefter se på borgernes udtalelser om projektet, social støtte, fald i kriminaliteten og projektets synlighed.

Paamiut Asasara er en mobilisering af og i lokalsamfundet. Det vil sige, at borgere, institutionerne samt erhvervslivet arbejder sammen om at styrke den fælles udvikling med henblik på at fremme projektets mål. Poliiti, sundhedsvæsenet og velfærdsafdelingen har gjort en stor indsats for at indgå aktivt i processen og har bidraget til de gode resultater, idet der er mindre vold i byen, større trivsel blandt børnefamilier og færre henvendelser til sundhedsvæsenet vedrørende følgerne af vold samt vedrørende tristhed og opgiveness. Også i skolen er der et øget fokus på at ville reducere mobberi gennem at styrke fællesskabet blandt børnene.

Der er sket en markant forøgelse af unge, der ønsker at komme tilbage til uddannelsessystemet og derfor studerer på Piareersarfik, der er en forberedelseskole til videre uddannelsesforløb. De unges motivation og skolens anerkendende pædagogik bidrager meget aktivt til at øge de unges muligheder samt en positiv oplevelse af at være ung i Paamiut. I 2008 var der fem elever på Piareersarfik i Paamiut – dvs. fem unge, der gerne ville tilbage til uddannelsessystemet efter endt folkeskole eller efter nogle år uden for uddannelsessystemet. Nu er der 35. Også sidste år var der 35, hvilket tyder på at virkningen holder sig. Der kan være mange grunde til dette, men det er klart at én af disse er det fokus, man i Paamiut Asasara har på at styrke trivslen for de unge igennem kulturelle aktiviteter, sportsaktiviteter og ved at lytte til de unge og give dem muligheder for at deltage aktivt i lokalsamfundet. Igennem interviews med de unge på Piareersarfik ses det tydeligt, at de taler åbent om deres liv og at de støtter hinanden indbyrdes – også i selve interviewsituationen. Ved koncerten for TV-2 stod eleverne fra Piareersarfik for organisering af de praktiske ting omkring gennemførelsen af arrangementet, hvilket blev gjort effektivt og med venlighed og god atmosfære – hvilket gør de unge synlige som aktive bidragsydere til opbygningen af trivsel i Paamiut.

Borgernes/deltagernes oplevelse af projektets indflydelse på Paamiut

Der er blandt borgerne generelt en fornemmelse af at byen er blevet et fredeligere sted at bo samt at den opleves som mere fuld af liv nu. Det beskrives, at der er et øget aktivitetsniveau generelt og en øget optimisme.

Igennem interviews med borgerne blev det fortalt, at der er store forventninger til projektet stadig og at der er stor tilfredshed med det. Mange borgere vil gerne være med til at forme dets retning og til at foreslå aktiviteter. Dette viser sig blandt andet ved opbakningen til aktiviteterne samt ved at 6 lokale personer har søgt om midler til projekter, de har sat i gang i år (her indsættes liste over disse). Som igennem hele forløbet diskuteres styreformen af projektet, men det generelle indtryk er, at den har vist sig produktiv. Der udføres et meget stort arbejde af styregruppen, som i 2011 er blevet udvidet med lederen af Tilioq samt skoleinspektøren, hvilket betyder en større direkte kontakt til skolen.

Følgende citat repræsenterer mange af de synspunkter, der kom frem i interviewene:

Det første stormøde i Paamiut Asasara – i 2008 - gav et godt skub til byen, fordi alle var repræsenterede, både fiskere og fangere og virksomheder i byen. Der er mange gode ideer. Det var også rigtigt godt med Paamiut forskningsråd, hvor der var repræsentanter for de forskellige sektorer og for børn og unge. Der har været mange gode arrangementer i Paamiut Asasara og de har sat gang i meget. Der er gode arrangementer for børn og unge, hvor de nogle gange skal betale lidt for at komme ind.

Vi har stadig gode ideer og planer f.eks. om en god legeplads udenfor skolen. Det er godt at byen er blevet rengjort gennem fælles arrangementer. Jeg synes vi skulle gøre byen mere grøn med store planter som vi kan hente inde fra fjordene. Det vil se godt ud her nede i bymidten. Paamiut Asasara har bragt gode projekter til byen. Vi har set at vi kan bruge mange af de ideer, vi har og at de ikke er for, hvad skal man sige, barnlige, men at de kan bruges, bare vi går i gang med dem. Vi har brug for en turbåd til børn og unge, så de kan komme ud at sejle. Byparken er også en god ide, som vi går videre med.

Vi har mange forventninger til Paamiut Asasara, måske nogle gange for store. Der er nogle, der trækker et stort læs, mens andre måske bare sætter sig og triller tommelfingre. Men musikken udefra lykkes og teatergrupperne og foto for de unge – det gav meget. Jeg var ude at sejle med teaterfolkene – og det var interessant at møde dem og sejle med dem. Det er godt når der er kommet studerende, der undersøger de unge og arbejder med dem og så sender os feedback senere hen. (citat fra interview, oktober 2011).

Det blev i interviewene fremhævet, at det er vigtigt at fortsætte med aktiviteter, der bidrager til at styrke åbenhed og selvværd – og derved kan bidrage til at modvirke nedgørende omtale af hinanden – både blandt børn og voksne. Det blev set som særligt vigtigt at styrke de værdier, der er grundlaget for Paamiut Asasara, herunder kærligheden til børnene og åbenhed og venlighed overfor hinanden som medborgere og som medmennesker.

I flere af interviewene blev der givet udtryk for, at der skulle gøres en særlig indsats for at vedligeholde den kultur, der er i byen omkring at bidrage aktivt til fællesskabet – også uden at skulle have konkrete modydelser i form af løn. Dette frivillighedsprincip skal styrkes fremover, blev der sagt. Det blev foreslået, at dette kunne ske i form af en opbygning af "rollemodeller" blandt de unge og familie-støtte-personer i familierne, dvs. borgere, der i deres egne familier og slægter kan bidrage til at fremme konstruktive problemløsninger, begrænse rusdrikkeri og være behjælpelig i situationer, hvor der opstår behov for støtte, empati og fredelig konfliktløsning.

Vi har foreslået at der i familierne kunne uddannes nogle hjælpere, der kunne foreslå nogle ting, man kunne lave fredag aften. Og som kunne vise, hvordan man kan drikke på en anden måde, mere langsomt og ikke så meget. Måske kunne vi udpege sådan 4 – 5 -6 rådgivere: familiemedlem-rådgivere. Nogen, der bliver lyttet efter uden at de behøver at løbe rundt med hævede pegefingre hele tiden. (Citat fra interview, oktober 2011).

Social støtte

I forbindelse med dette års evaluering blev der gennemført en stikprøve spørgeskemaundersøgelse vedrørende socialt netværk, da dette var et væsentligt punkt i de formuleringer, der blev lavet på det første stormøde efter at projektet var startet (2008). På stormødet dengang blev dette formuleret som et behov for samhørighed og gensidig støtte, især i situationer, hvor man har det svært. Dette var i øvrigt helt i overensstemmelse med den SLICA-undersøgelse, der før projektets start var blevet gennemført i Paamiut som en del af den større SLICA undersøgelse, der omfattede flere arktiske lande. Også den pegede på, at man kunne føle sig alene, når man havde problemer.

I de interviews, der er gennemført med borgere, professionelle og styregruppemedlemmer nu i 2011 er et hyppigt tilbagevendende tema, at der er brug for at fortsætte den udvikling, der har været og stadig er mht. at kunne tale åbent om problemer på en måde, der fremmer gensidig støtte og øget trivsel. Det fremhæves at mange borgere – herunder også børn og unge – har brug for at der tales om deres ressourcer, således at større selvtillid kan fremmes. Dette selvværd ses derved som socialt regulereret, dvs. fremmet gennem at man begynder at rose hinanden i stedet for at nedgøre hinanden. Efter at projekt Paamiut Asasara har været i næsten fire år er dette nu – som er resultat af projektet – blevet meget klart formuleret som en fælles erkendelse i byen. Det, der beskrives som selvværd, kan forstås som et udtryk for troen på at man kan nå de mål, som man sætter sig. I stedet for at holde sig tilbage pga. frygt for andres mulige kritik eller forsøg på latterliggørelse, rummer selvværdet modet til at kaste sig ud i nye projekter og på den måde ændre sin adfærd. Selvværdet er altså ikke et udtryk for en individualiserende og egoistisk opgradering af egen værdi på bekostning af respekten for og anerkendelsen af andre – men der imod et udtryk for en tiltro til at man kan opnå en høj grad af succes mht. at opnå de mål, som man sætter sig. I resiliens-forskningen er dette beskrevet som at man kan nå sine mål selv under modgang – hvilket er definitionen på resiliens (se Berliner 2011). I stedet for gensidig kritik peger man i Paamiut på betydningen af gensidig støtte og anerkendelse – som en vigtig ressource, som man er ved at bygge op i lokalsamfundet gennem Paamiut Asasaras aktiviteter:

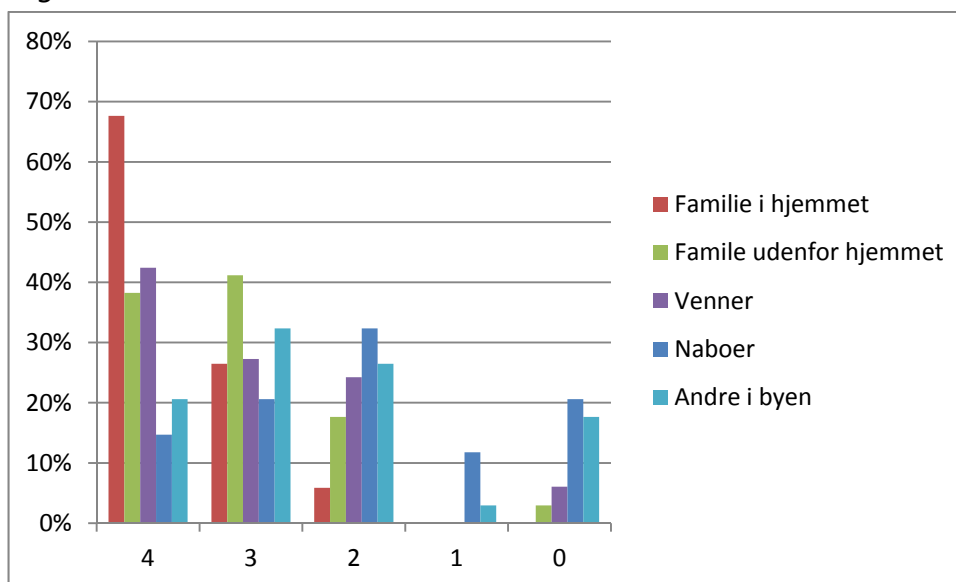
Paamiut Asasara førte til, at man så de unge piger omfavne hinanden, når de mødtes (citat fra interview med borger, oktober 2011)

Spørgeskemaundersøgelsen omfattede 34 tilfældigt udvalgte, idet vi spurgte de personer, vi interviewede i de kvalitative interviews om de ville udfylde spørgeskemaet, samt spurgte studerende på Piareersarfik. Endvidere spurgte vi deltagerne i et kaffe-mik om de ville udfylde det og vi spurgte i kvindeforeningen. Derved fik vi repræsenteret forskellige aldersgrupper (gennemsnit: 32 år) og både kvinder og mænd (22 kvinder og 12 mænd). De, der udfyldte spørgeskemaet havde i gennemsnit boet 22 år i Paamiut, med en meget stor spredning. Der var uddannelsessøgende, arbejdsløse, pensionister, selvstændige og folk i jobs blandt deltagerne.

De 34 besvarelser omfatter således et bredt udsnit af befolkningen og det er svært at finde argumenter for, at disse 34 på væsentlige måder skulle adskille sig systematisk fra byens øvrige indbyggere.

Spørgeskemaerne viser, at det der nu i Paamiut er en oplevelse af god samhørighed, dvs. at gensidig social støtte. Dette er især i familierne, hvor man angiver det som værende endda særdeles højt – også mht. det, der var udfordringen ved projektets start, nemlig at have nogle at tale med, når man oplevede at have problemer.

Tabel 1 Graden af kontakt: Hvor stærk er din relation til familie, venner, naboer og andre?

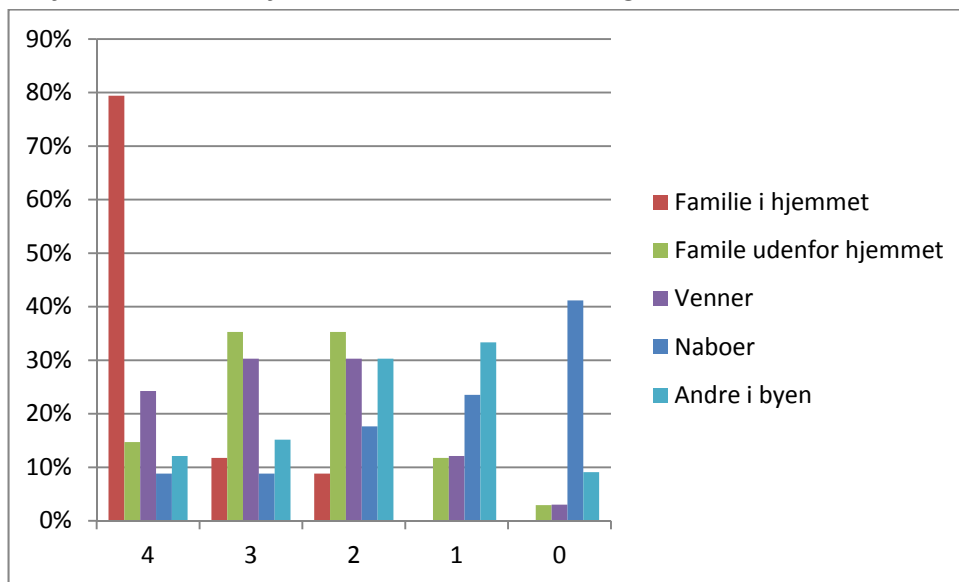

4 = meget stærk, 3 = stærk, 2 = midt imellem, 1 = svag, 0 = meget svag.

Det ses, at kontakten til familien, både den familie, man bor sammen med og den, der bor andetsteds, er meget stærk. Ligeledes til venner, hvorimod den er mindre til naboer og andre indbyggere i byen i det hele taget.

Samlet ser vi, at hvis vi samler de to mest positive svarmuligheder (meget stærk og stærk) at 94% svarer at kontakten til familien i hjemmet er meget stærk eller stærk, 79% svarer, at kontakten til familie udenfor husstanden er meget stærk eller stærk; 70% at kontakten til venner er meget stærk eller stærk, men kun 53% at kontakten til andre i byen er stærk eller meget stærk og alene 35% at kontakten til naboerne er stærk eller meget stærk. I ordet stærk ligger, at kontakten er tæt og betydningsfuld for éns trivsel.

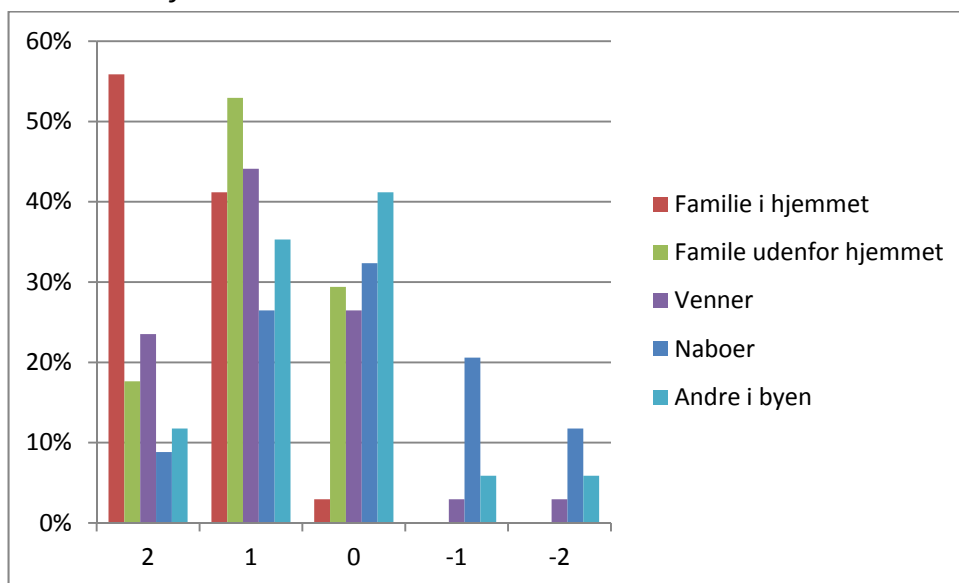
Tabel 2: Hyppigheden af kontakten: Hvor ofte har du indenfor den sidste måned haft kontakt med familie, venner, naboer og andre?

4 = altid, 3 = ofte, 2 = af og til, 1 = sjældent, 0 = aldrig.

Det ses, at kontakten til familien, som man bor sammen med selvfølgelig er meget hyppig, mens den er mindre hyppig med den del af familien, som man ikke bor sammen med. Dette er næppe overraskende. Det er derimod mere bemærkelsesværdigt, at hyppigheden af kontakt til naboer og andre i byen igen ligger relativt lavt. Samlet ser vi her - hvis vi samler de to mest positive svarmuligheder (altid og ofte) - at 91% svarer at kontakten til familien i hjemmet er sådan, 50% svarer, at kontakten til familie udenfor husstanden er sådan; 55% at kontakten til venner er sådan, men kun 27% at kontakten til andre i byen har en sådan hyppighed og ligeledes blot 18 % at de har hyppig kontakt til naboer.

Tabel 3: Tilfredsheden med kontakten:

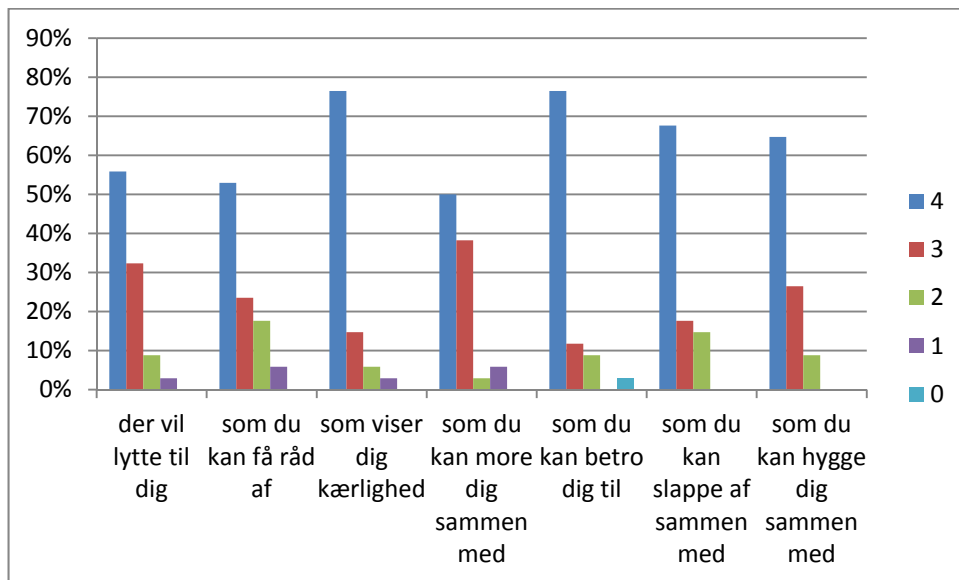

2 = meget tilfreds, 1 = tilfreds, 0 = både og, -1 = utilfreds, -2 = meget utilfreds.

Det ses, at der helt overvejende er tilfredshed med kontakten til familien og til venner, mens den er mindre med hensyn til andre i byen og specielt lav mht. naboer.

Samlet ser vi her - hvis vi samler de to mest positive svarmuligheder (meget tilfreds og tilfreds) - at 97 % svarer at de er meget tilfredse/tilfredse med kontakten til familien i hjemmet, 71 % svarer, at de er meget tilfredse/tilfredse med kontakten til familie udenfor husstanden; 68 % er meget tilfredse/tilfredse med kontakten til venner, mens 47 % er meget tilfredse/tilfredse med kontakten til andre i byen og 35 % er meget tilfredse/tilfredse med kontakten til naboer.

Tabel 4: Adgang til social støtte: Hvor ofte har du adgang til én, der vil lytte til dig, som du kan få råd af, som viser dig kærlighed, som du kan more dig sammen med, som du kan betro dig til, som du kan slappe af sammen med, og som du kan hygge dig sammen med?

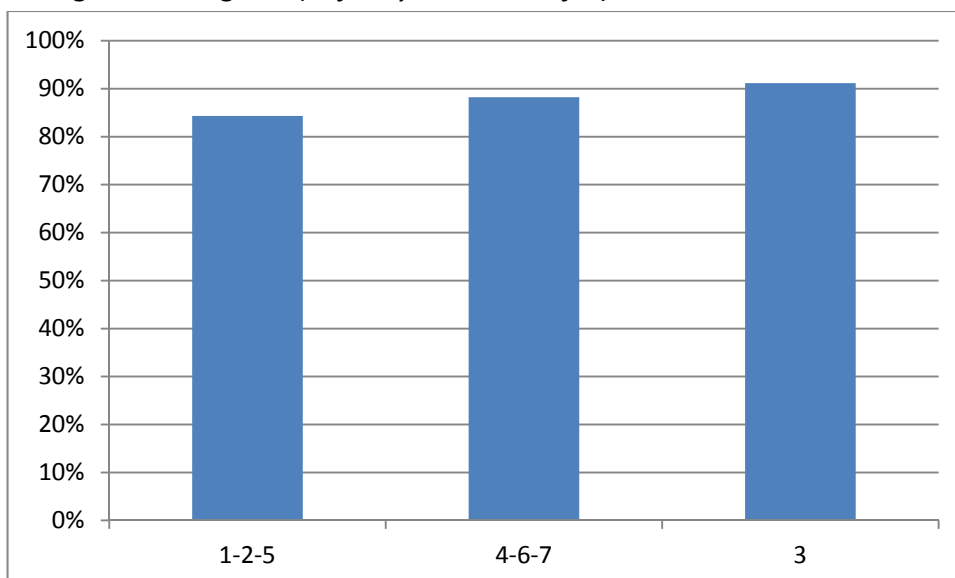

4 = altid, 3 = ofte, 2 = af og til, 1 = sjældent, 0 = aldrig.

Her ser vi - hvis vi samler de to mest positive svarmuligheder (altid og ofte) - at 88 % svarer at de altid eller ofte har kontakt til én, der vil lytte til dem; 76 % svarer, at de altid eller ofte har adgang til én, som de kan få et godt råd af; 91 % svarer at de altid/ofte har adgang til én, der viser dem kærlighed; 88 % svarer, at de altid/ofte har adgang til én, som de kan more sig sammen med og ligeledes 88 % svarer, at de altid/ofte har adgang til én, som de kan betro sig til. 85 % svarer, at de altid eller ofte har adgang til én, som de kan more sig sammen med. Endelig svarer 91 % at de altid/ofte har adgang til én, som de kan hygge sig sammen med.

Hvis vi samler svarene i to kategorier ud fra om der er tale om sociale situationer, hvor man (1) morer sig sammen, slapper af sammen og/eller hygger sig sammen (altså spørgsmål 4, 6 og 7 i tabel 4); eller (2) kan blive lyttet til, få råd og/eller kan betro sig (spørgsmål 1, 2 og 5) – så ser vi, at disse to kategorier scorer næsten lige højt. Den tredje kategori er spørgsmål 3 i tabel 4 – hvor ofte har du adgang til én, der viser dig kærlighed. Her er det hele 91 %, der svarer, at det har de altid eller ofte. Hvis man tager kategorien "af og til" med er vi oppe på 100 %.

Tabel 5: Adgang til social støtte – svarene altid/ofte samlet i kategorier for (1) blive lyttet til, få råd og kunne betro sig til (første søjle fra venstre), (2) at more sig, slappe af sammen og hygge sig sammen (midterste søjle), og adgang til én, der giver kærlighed (søjlen yderst til højre).

Disse tal er bemærkelsesværdige fordi SLICA undersøgelsen før projektets start viste, at det var vanskeligere at få kontakt med andre – eller med blot én – når man havde behov for at tale om problemer og udfordringer i éns liv. Netop såvel mødregrupper og forældregrupper som andre aktiviteter i Paamiut Asasara har igennem de sidste fire år haft en særlig opmærksomhed på betydningen af at kunne tale mere åbent om eventuelle problemer og at kunne få – og give – social støtte til hinanden. Dette har således givet et resultat, der nu ses i denne stikprøve undersøgelse. Vi vil derfor her se nærmere på, hvorledes tallene har udviklet sig siden slic-a-undersøgelsen i 2006.

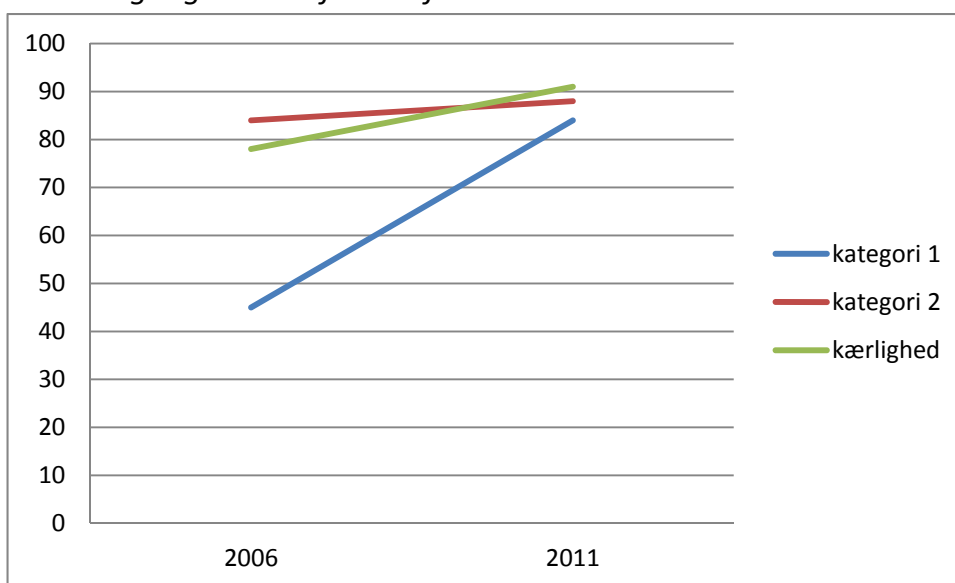
Tabel 6: Social trivsel belyst ud fra procentdel svar i svarkategorierne meget ofte og ofte.

Socialt netværk	Slica undersøgelsen 2006	Undersøgelsen i oktober 2011
Bånd til familien udenfor husstanden/kontakt til familien udenfor husstanden (omfatter svarene meget stærke og stærke)	40 %	79 %
Hvor ofte har du adgang til én, som vil lytte til dig?	46 %	88 %
Hvor ofte har du adgang til én, som du kan få råd af?	40 %	76 %
Hvor ofte har du adgang til én, som viser dig kærlighed?	78 %	91 %
Hvor ofte har du adgang til én, som du kan more dig sammen med?	85 %	88 %
Hvor ofte har du adgang til én, som du kan betro dig til?	49 %	88 %
Hvor ofte har du adgang til én, som du kan slappe af sammen med?	89 %	85 %
Hvor ofte har du adgang til én, som du kan hygge dig sammen med?	79 %	91 %

Det ses at det sociale netværk er styrket på alle områder undtagen ét, der er faldet fra 89 % til 85 %, hvilket næppe kan ses som et betydningsfuldt fald. I det hele taget er kategori 2 – se ovenfor – dvs. de sociale områder, der består i at more sig sammen, slappe af sammen og hygge sig sammen samlet kun gået ganske lidt frem, nemlig med 5 % i forhold til udgangspositionen i 2006. De sociale områder, der består i at blive lyttet til, kunne betro sig og få gode råd, er gået væsentligt frem – med hele 87 % i forhold til udgangspositionen i 2006,

dvs. med næsten en fordobling. Adgang til én, der viser én kærlighed er gået frem med 17 % i forhold til udgangspositionen i 2006.

Tabel 7: Procentvis forøgelse 2006 – 2011 i social støtte, fordelt på kategori 1 (at blive lyttet til, at kunne betro sig til nogen og at kunne få råd af nogen), kategori 2 (nogen at hygge sig, more sig og slappe af sammen med), samt adgang til én, der viser én kærlighed – målt ud fra antal, der svarer ofte og meget ofte til at have adgang til disse former for social kontakt.

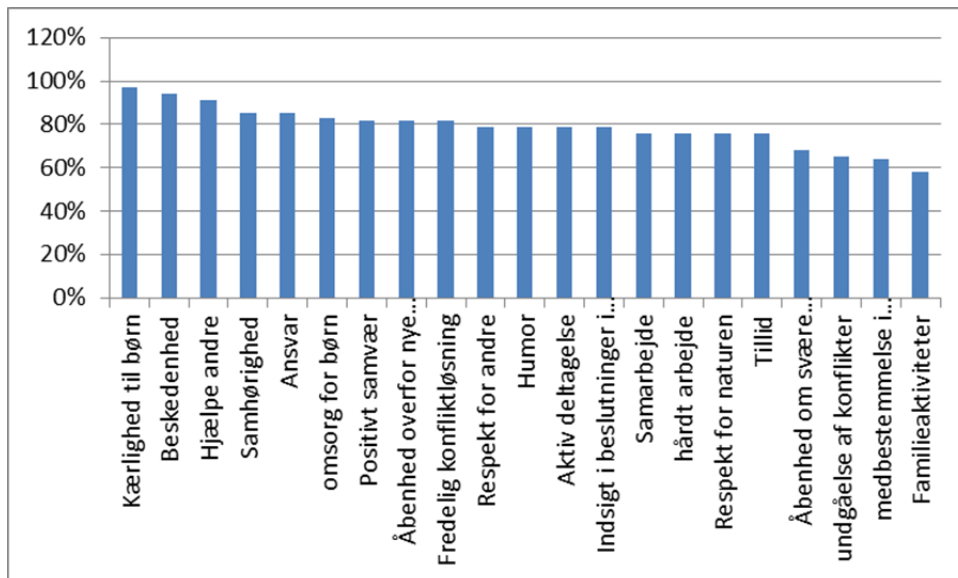

Det ses således at der er sket en meget væsentlig øgning i adgangen til social støtte gennem projektet – især mht. at have adgang til nogen, som man kan tale med om udfordringer og sorger med.

For at undersøge om dette billede også svarede til folks oplevelse af sociale værdiers øgning i lokalsamfundet, spurgte vi til graden af tilfredshed med den måde, hvorpå lokalsamfundet fremmer bestemte værdier. De værdier, der blev spurgt til, er: at hjælpe andre, have respekt for andre, samarbejde, kærlighed til børn, at lave familieaktiviteter, hårdt arbejde, undgåelse af konflikter, respekt for naturen, humor, samhørighed (fællesskab), tillid, at tage ansvar for sig selv og hinanden, aktiv deltagelse i lokalsamfundet, positivt samvær med andre, åbenhed omkring når man har det svært, beskedenhed, nysgerrighed, åbenhed overfor nye ideer, medbestemmelse i lokalsamfundet, indsigt i beslutninger i lokalsamfundet, og fredelig konfliktløsning.

De fem værdier, hvor man var mest tilfreds med udbredelsen i lokalsamfundet var kærlighed til børnene, beskedenhed, at hjælpe andre, samhørighed og ansvar.

Tabel 8: Tilfredshed med værdier i lokalsamfundet – prioriteret rækkefølge

Vi undersøgte derefter, hvorledes graden af tilfredshed har udviklet sig fra 2006 – før projektets start - til 2011 – efter fire års projekt forløb.

Tabel 9: Værdier i lokalsamfundet: svarkategorierne meget tilfreds eller tilfreds med værdiernes udbredelse og anerkendelse i lokalsamfundet. Svarene er baserede på spørgsmålet: Hvor tilfreds eller utilfreds er du med den måde, hvorpå dit lokalsamfund fremmer og støtter følgende værdier?

Værdier	Slica-undersøgelsen 2006	Undersøgelsen i oktober 2011
Dele og hjælpe andre	71 %	91 %
Respekt for andre	80 %	79 %
Samarbejde	74 %	76 %
Kærlighed til børn	89 %	97 %
Hårdt arbejde	59 %	76 %
Undgåelse af konflikter	53 %	65 %
Respekt for naturen	78 %	76 %
Humor	79 %	79 %
Ydmyghed/beskedenhed	64 %	94 %
Ansvarsfølelse overfor det grønlandske samfund/deltagelse i lokalsamfundet	75 %	79 %

Vi ser, at der kun er sket en forøgelse fra 71 %, der var tilfredse med den måde, man i lokalsamfundet kunne dele ressourcer og hjælpe hinanden til at der nu er 91 %, der er tilfredse med dette. Kærlighed til børn er man også mere tilfreds med som værdi i lokalsamfundet og man oplever en større grad af værdsættelse af undgåelse af konflikter samt af værdsættelse af beskedenhed. I Slica undersøgelsen blev der spurgt til ydmyghed og i den aktuelle stikprøveundersøgelse til beskedenhed, hvilket kan give en forskel i svarene, men som dog indholdsmæssigt nok dækker det samme, nemlig at holde sig tilbage fra at åbne noget på andres bekostning.

Der er således et vist belæg for at konkludere at man oplever at værdier omkring gensidig støtte er mere udbredte nu end de var før projektets start. Denne konklusion understøttes af, at man som konkrete handlinger ser et fald i kriminaliteten i Paamiut.

Fald i kriminaliteten i Paamiut.

Kriminaliteten – målt ved antal anmeldelser - er samlet set faldet med 45 % siden projektets start. Dette er et resultat, der er godt i sig selv, idet et af projektets mål var at reducere kriminaliteten med 50 % over projektets fem år. Dette mål er næsten nået i løbet af de første tre år. Kriminaliteten i Grønland samlet faldt fra 2007 – 2008, men steg igen i 2009. I Paamiut holdt faldet sig og er fortsat igennem hele projektperioden. Faldet i antal husspektakler er på 47% - hvilket kan ses som en indikator for øget trivsel i familierne og et øget respekt for ikke at bruge vold som løsningsmodel. Endvidere kan det ses som en indikator for øget sikkerhed for kvinder i hjemmet og dermed for øget ligestilling mellem kønnene. I de kvalitative interviews med borgere spurgte vi om det er deres indtryk, at der er sket en ændring i folks adfærd mht. at anmelde forhold, der anses som kriminelle. Svaret var entydigt at folk nu anmelder mere end de gjorde tidligere, idet man har en følelse af, at anmeldelserne tages alvorligt og at der dels kommer hjælp i akutte situationer samt at sagerne forfølges og i mange tilfælde fører til sigtelse og domsfældelse.

Vi havde en god opvækst her, selvom der var noget ballade dengang ved værtshuset – folk, der sloges fordi de kom fra forskellige steder. Nu er der mere fredeligt – og der er meget mindre larm ovre ved blokkene. Måske er der høj musik i fem minutter, men så skruer man ned igen. Måske er det også fordi folk i dag klager mere – de kender deres rettigheder og bruger dem. De er ikke så bange for at sige fra – det er en rigtig god udvikling. Alle kender alle nu – og derfor respekterer man hinanden mere. Men de unge respekterer ikke de ældre så meget, som de gjorde i gamle dage. Generelt anmelder folk mere nu, hvis de er udsat for overgreb, end de gjorde før i tiden. For nu ved folk at man kan få erstatning (fra interview med borger, oktober 2011).

Tabel 10: Anmeldelser – kriminalloven - samt fald fra 2007 til 2010

	2005	2006	2007	2008	2009	2010		2007-2010	2007-2010
krim lov i alt									
Paamiut	298	203	256	193	203	142		-45%	-114
Hele Grl	5807	5998	5540	5141	5251	5348		-3%	-192

Tabel 11: Forbrydelser mod liv og legeme samt husspektakler – antal anmeldelser samt fald fra 2007 til 2010.

Mod liv og legeme	2005	2006	2007	2008	2009	2010		2007-2010	2007-2010
Paamiut	71	59	45	45	46	40		-11%	-5
Hele Grl	813	851	863	880	852	840		-3%	-23
Husspektakler									
Paamiut			274	152	151	146		-47%	-128
Hele Grl			3712	2788	3685	3077		-17%	-635

Tabel 12: Anmeldelser – forbrydelser mod kønssædeligheden samt formueforbrydelser. Samt fald fra 2007 til 2010.

Sædelighed	2005	2006	2007	2008	2009	2010		2007-2010	2007-2010
Paamiut	11	10	20	13	15	10		-50%	-10
Hele Grl	370	488	462	391	331	371		-20%	-91
Formueforbrydelser									
Paamiut	190	109	156	117	132	78		-50%	-78
Hele Grl	4105	4128	3644	3382	3603	3654		0%	10

Som det ses, er faldet i kriminaliteten langt større i Paamiut end i Grønland samlet. Paamiut fremhæves i Politidirektøren for Grønlands årsstatistik for 2010

pga. denne gode udvikling: "...mellem byerne er der store lokale forskelle. Således har bl.a. Qaqortoq og Ilulissat oplevet forholdsvis store stigninger i den anmeldte kriminalitet, hvorimod bl.a. Paamiut, Maniitsoq og Tasiilaq/Illoqqortoormiut har oplevet forholdsvis store fald.(side 2).

Det kan konkluderes, at faldet i kriminaliteten er markant i Paamiut og at projektets mål om et fald på 50 % over fem år næsten er nået indenfor de første tre år ved en fælles indsats af politi og borgere, hjulpet på vej også af de aktiviteter, Paamiut Asasara har sat i værk omkring styrkelse af børnefamilier og unge mødre, samt for unge og børn i byen. Både borgere og professionelle i institutionerne nævner i de kvalitative interviews at Paamiut Asasara har medvirket til denne gode udvikling.

Synlighed: udbredelse og inspiration.

Kommissionen for Videnskabelige Undersøgelser i Grønland har bevilget et PHD stipendie til cand. psych. Mia Glendøs, der arbejdede som frivillig psykolog i familiehuset Tilioq i Paamiut i sommeren 2009 som en del af Paamiut Asasara. Begrundelsen for bevillingen er den kombination af praktisk forandringsproces og lokalt accepteret og funderet forskning, der er en del af Paamiut Asasara. Ved opstarten af Paamiut Asasara formulerede styregruppen et ønske om at etablere en mere anvendelsesorienteret forskning end den blot deskriptive forskning, der registrerer omfanget af en række udfordringer, i.e. vold, omsorgssvigt, vold mod kvinder, m.v. PHD projektet vil overføre denne forskningsmetode til byen Tasiilaq, der har en række af de samme udfordringer, som var baggrunden for Paamiut Asasara.

Det foto- og bogprojekt med unge, der med stor tilslutning blev gennemført som en del af Paamiut Asasara i 2010 er blevet gentaget i Tasiilaq i efteråret 2011. Dette er blot ét eksempel på, hvordan Paamiut Asasara har bidraget til en udbredelse af innovative metoder i indsatsen for at styrke børns og unges muligheder, trivsel og kunstneriske udfoldelse. Disse metoder bruges som inspiration andre steder i Grønland samt i Kommuneqarfik Sermersooq, som Paamiut er en del af. Velfærdsdirektøren i Sermersooq har ved en række lejligheder givet udtryk for, at det vil være godt at starte et projekt i Nuuk med tilsvarende metoder og i hele storkommunen samlet.

Projektet er blevet fremlagt ved konferencen "Qualitative Inquiry", Champaign, Illinois (3 – her af én eksternt finansieret) og ved forelæsninger ved Århus Universitet samt ved Universidad Cuauhtémoc i Aguascalientes i Mexico, Unibe Universitet i Santo Domingo, Den Dominikanske Republik, ved den 18. nationale konference for Pædagogiske Universiteter i Mexico, og ved gæsteforelæsning ved Universidad Regiomontana i Monterrey, Mexico. Endvidere er det formidlet i en bog om værdier i Paamiut – der udkommer i foråret 2012 og er støttet af projektet med 40.000. Formidling er endvidere sket på Kommuneqarfik Sermersooq's hjemmeside og Aarhus Universitet/DPU's hjemmeside om forskning i Paamiut Asasara samt gennem 2 bogkapitler på engelsk og ved omtale i 3 artikler på dansk (se referencer).

Konklusion

Det kan konkluderes, at projektet har haft en meget stor forandrende virkning på livet i Paamiut for borgerne, idet den sociale støtte ses som væsentligt forbedret og der er sket et bemærkelsesværdigt stort fald i kriminaliteten.

Projektets store virkning er fremkommet ved den lokale forankring med de lokale værdier som udgangspunkt, ved at projektet reelt er gennemført af lokale kræfter, samt ved at det er proaktivt snarere end behandlende. Virkningen er fremkommet ved helheden af kulturelle og sociale arrangementer og indsatser gennemført af lokale ressourcepersoner på egne præmisser og ud fra egne visioner. Projektet har en meget stor betydning for Paamiuts borgere samt som inspiration for udviklingsindsatser i hele storkommunen. Der er planer om at prøve at anvende projektets form i andre af storkommunens byer. Projektet er ligeledes synligt i hele Grønland og vækker opmærksomhed, ikke mindst fordi det så tydeligt er baseret på kulturelle værdier og ressourcer og anvender disse i et fremadrettet og løsningsorienteret perspektiv.

Projekt Paamiut Asasara er succesfuldt på en lang række områder, hvoraf her særligt skal nævnes:

- Det er community-baseret, dvs. at det er opbygget ud fra borgernes formulerede visioner og værdier. Projektet er på denne måde baseret på lokalsamfundets ressourcer. Udefra kommende indput er blevet inviteret ind af styregruppen og er blevet placeret i forlængelse af initiativer og visioner, der er baseret i lokalsamfundet.

- Projektets mål og aktiviteter er proaktive (forebyggende, styrkende og udviklingsrettede) i stedet for at være reaktive (behandling og intervernerende).
- Projektets aktiviteter er for alle, dvs. at de er inkluderende og med til at styrke fællesskabet ud fra de formulerede værdier og i stadig udvikling ud fra deltagernes bidrag.

Projektet er lokalt ejet og udført, bygger på værdier, er i stadig udvikling og er proaktivt overfor sociale udfordringer ved at skabe livsglæde og trivsel gennem aktiviteter med en høj grad af borger-involvering.

At projektet er lokalt ejet, betyder, at det bygger på de gode intentioner og værdier, der findes i byen. Dette betyder også, at projektet formes af alle deltagende, hvilket også i høj grad sker gennem de meget nytænkende og kreative bidrag som deltagerne i sommerhøjskole, familieworkshops, mødregrupper, teater, sportsaktiviteter, og andre kulturelle aktiviteter har skabt. Disse bidrag har vist sig særligt produktive i projektets fortsatte udvikling – og vil kunne danne baggrund for dets bæredygtighed gennem den styrkelse af fælles værdier, der har fundet sted ved deltagernes aktive bidrag. Det er ligeledes vigtigt at Bikubenfonden vedvarende har støttet netop denne eksperimenterende og kreative projektform, idet det har muliggjort, at projektet har kunnet være åbent overfor det nye, som er udsprunget af de mange deltageres bidrag. Lokale værdier såsom evnen til at klare sig selv, fælles ansvar for hinanden, tolerance, kærlighed til børnene og gæstfrihed er blevet foldet ud i projektet og blevet synliggjort som en fælles forståelse og som mål for handling.

Afsluttende kommentar

Som afslutning vil jeg bringe dette citat fra forskningsassistent Augustine Rossings og min fremlægning på det årlige stormøde i Paamiut Asasara – i oktober 2011. Grunden til at bringe det her er at det sammenfatter mine observationer i Paamiut i en kort form.

Augustine: Vi vil gerne sige noget om forskning i - og evaluering af - Paamiut Asasara og om de foreløbige resultater. Det er vigtigt fortsat at være opmærksom på tilbagemeldingen af både evaluering og forskning til befolkningen her. Dette op-

læg er en del af dette. Vi vil gerne lave en temadag om det i 2012. Men i dag vil vi blot nævne nogle resultater og invitere til fælles overvejelser over dem.

Peter: Da alle har været så venlige og snakket dansk og engelsk med mig her, vil jeg først prøve at sige noget på grønlandsk om, hvordan Paamiut ser ud i dag set med en helt fremmeds øjne – eller i dag vil vi måske sige: set i et globalt perspektiv. Endvidere vil jeg sige at Paamiut Asasara handler om at turde kaste sig udi det, men har været bange for – og så se at det ikke var så farligt alligevel og at man kan holde op med at være så bange for det. Endvidere handler Paamiut Asasara om at have det sjovt sammen – så hvis det lyder lidt skørt, det jeg siger, så er man – ikke mindst børnene – meget velkomne til at grine højt. Det vil kun være en fornøjelse og glæde.

Min kone Elena fra Mexico besøgte Paamiut i marts. Hun sagde om Paamiut, at Paamiut er det smukkeste sted i verden, som hun nogensinde har set. Her er sne, fjelde, hav og stilhed. Her er tid. Stilhed og tid er ressourcer, der mangler de fleste steder i verden i dag. Og menneskerne i Paamiut er stille og venlige. Og gæstfri. Man taler smukt om sin familie, om tidligere generationer, om naturen, og om maden, man spiser. At tale med respekt er en ressource, der ellers er for lidt af i verden i dag. Paamiut er et godt sted at være.

Augustine: Paamiut Asasara tager udgangspunkt i lokale værdier: Værdier vedrørende respekt for hinanden, for naturen, for børnene og i ansvarlighed for vores fælles fremtid. Igennem projektets 4 år har mange borgere bidraget aktivt til at fremme samhørighed og gensidig støtte. Det viste sig ved undersøgelserne ved starten af projektet, at mange mennesker føler sig alene, når de har problemer – de er bange for at åbne sig og tale med andre – de er bange for at andre skal grine af dem og mobbe dem – de er bange for den hårde kritik, der kan møde én – så de lukker sig inde og begynder at synes, at de ikke er noget værd og at de ikke kan noget. De er bange for at andre trænger ind over deres grænser.

I Paamiut Asasara's mange aktiviteter har folk set, at de ikke er alene, fordi mange har de samme problemer – og de har set at de andre ikke vender sig bort, når man taler om, hvordan man har det. Igennem sportsaktiviteter, kulturelle aktiviteter, forældrekurser, sommerhøjskoler og mødregrupper har folk set at værdierne om at lytte til hinanden og at være fælles kan nytte og kan give livsglæde. Og dette er sket, fordi ingen – i projektets aktiviteter – er blevet udpegede som forkerte, men alle er blevet set som ligeværdige og som ressourcepersoner. Fordi alle ER ressourcepersoner. Man ved, at gensidig kritik, vrede, misundelse, mobberi kun fører til lidelse, mens samhørighed og gensidig støtte fører til glæde og trivsel.

Paamiut Asasara er skabt af folk i Paamiut selv – og det er styrken. Det viser vejen frem. Og det er også udfordringen at holde fast i det. Mange peger nu på, at vejen frem er at uddanne voksne og unge som rollemodeller og social-støtte personer, således at projektet fortsat er båret af det engagement, som folk har lagt i det. Paamiut Asasara har vist, at det er vigtigt at folk bryder tavsheden, at de tør tale frit og at de ser hinandens ressourcer. Vi har set, hvor vigtigt det er for unge, at forældrene fortæller dem, at de er noget værd, at de er smukke, at de kan – det er vigtigt at sige, at man holder af hinanden og at man kan se hinandens styrker. Det samme gælder for Paamiut Asasara, der har åbnet muligheder for at vi kan se hinandens ressourcer. I politidirektøren for Grønlands statistisk for 2010 nævnes Paamiut som et godt eksempel på en by, hvori kriminaliteten er faldet voldsomt. Der er en stor ros til Paamiut – så nu handler det om at holde fast – også i år, også i dag og også i fremtiden. Nu skal vi fortsatte ombygningen af et Paamiut, hvor man kan tale frit og hvor man respekterer hinandens grænser – og hvor alle er vigtige i den fælles proces. Det er det, folk har set som værdifuldt, i de mange interviews, vi har lavet om Paamiut Asasara.

Der er stadig mange udfordringer, men man bliver stærk af at tale åbent om udfordringerne og i fællesskab se dem i øjnene og vende dem til positive oplevelser sammen, og ved at løse dem ved at respektere hinanden, arbejde sammen og kigge fremad. Der er stor opmærksomhed omkring Paamiut Asasara rundt omkring i verden, hvor folk møder lignende udfordringer – Paamiut Asasara er blevet en ressource også for folk andre steder i verden, der gerne vil lære af Paamiut.

Resultater i 2011

1. Aktiviteterne engagerer et stort antal borgere – især er mange børnefamilier nu deltagende sammen som familie i aktiviteterne.
2. Projektet er klart lokalt forankret idet aktiviteterne i 2011 alle er iværksat og gennemført ved og af lokale ressourcepersoner.
3. Skoleinspektøren er indtrådt i styregruppen for Paamiut Asasara, hvilket betyder et tæt samarbejde med skolen omkring at opnå målet om den bedste skole og om at skabe gensidigt støttende og anerkendende samspil mellem børnene (og dermed modvirke og afskaffe mobning).
4. Kriminaliteten har vist et stort og fortsat fald i projektets forløb og borgerne fortæller, at byen er blevet mærkbart mere fredelig.

5. Borgerne fortæller ligeledes at de er glade for at der nu er flere kulturelle og sportslige aktiviteter end før projektet startede.
6. Der er mange unge, der er i gang med uddannelse på Piareersarfik.
7. Der er kommet øget fokus på betydningen af at støtte hinanden konstruktivt i stedet for at kritisere hinanden og dette har vist sig at øge den sociale støtte væsentligt. Der er en øget mulighed for at tale med andre omkring personlige og/eller familiemæssige problemer og udfordringer – målt ud fra den gennemførte stikprøve spørgeskemaundersøgelse.
8. Forældrekurserne i Tilioq er startet igen med støtte fra Paamiut Asasara – og deltagerne beretter om, hvorledes deltagelse højner trivsel i familien, herunder ikke mindst for børnene.
9. Projektet har en høj grad af synlighed i Grønland og internationalt.
10. Lokale forretningsmænd har bidraget til finansiering af Paamiut Asasara aktiviteter.

Det anbefales, at:

1. Fortsætte og styrke den brede involvering af borgerne i Paamiut i projektets udførelse.
2. At opbygge en gruppe af frivillige støttepersoner i familierne og blandt unge.
3. Forsat at udbygge det samarbejde med skolen, der er en vigtig del af Paamiut Asasara's mål.
4. Fortsætte og styrke det gode samarbejde mellem borgere og politi i Paamiut med henblik på fortsat at nedbringe kriminaliteten.
5. Fortsætte med at støtte kulturelle og sportslige arrangementer.
6. Fortsætte indsatsen for at styrke de unges aktive deltagelse i Paamiut Asasara og i byens udvikling.
7. Støtte borgermøder, projekter og aktiviteter, der er arrangeret af borgerne selv, og som berører de emner, borgerne finder vigtige.
8. Familiehuset Tilioq bør fortsat støttes i dets indsats både i form af familiekurser og mødregrupper og i form af mulighederne for rådgivende samtaler, der finder sted.
9. Projektets store grad af synlighed bør videreføres.

10. Samarbejdet med lokale forretningsmænd omkring medfinansiering af projektets aktiviteter bør videreføres og udbygges.

Referencer

Berliner, P., Larsen, L. N. & de Casas Soberón, E. (2011). Case Study: Promoting community resilience with local values – Greenland's Paamiut Asasara. In Ungar, M. (Ed.): *The Social Ecology of Resilience*. New York: Springer.

Berliner, P., Larsen, L.N. & de Casas Soberón (2011): A social action learning approach to community resilience: Our sharing of thoughts and feelings, our respect and trust should be passed on to the next generation.. In Hansen, T. & Jensen de Lopez, K. (Eds.). *Development of Self in Culture in Mind*. Aalborg: Aalborg University Press.

Berliner, P. (2011). Traume, lidelse og resiliens. Indledning. *Psyke & Logos*. 32(2). 249-255.

Berliner, P. & Kousholt, D. (2011). Forældres opfattelse af forældreinddragelse og –samarbejde – belyst i kvalitative studier. I Bente Jensen og Jakob Haahr-Pedersen (red.). *VIDA-projektet - Vidensbaseret indsats over for socialt udsatte børn i dagtilbud med forældreinddragelse*. Frederikshavn: Dafolo

Berliner, P. & de Casas Soberón, E. (2011). Inklusion i foranderlige fællesskaber – et community psykologisk perspektiv. *Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift*. 48 (3), 289-295.

Poppel, B. (2006). *SLICA – Survey of Living Conditions in the Arctic: Paamiut*. Nuuk; Paamiut Asasara.